Sbírka soudních rozhodnutí

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (velkého senátu)

6. září 2016*

„Řízení o předběžné otázce — Občanství Evropské unie — Vydání státního příslušníka členského státu, který využil svého práva volného pohybu, do třetí země — Oblast působnosti unijního práva — Ochrana státních příslušníků členského státu před vydáním — Neexistence ochrany státních příslušníků jiných členských států — Omezení volného pohybu — Odůvodnění založené na zabránění beztrestnosti — Proporcionalita — Ověřování záruk stanovených v článku 19 Listiny základních práv Evropské unie“

Ve věci C-182/15,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko) ze dne 26. března 2015, došlým Soudnímu dvoru dne 22. dubna 2015, v řízení týkajícím se vydání

Alexeje Petruhhina,

SOUDNÍ DVŮR (velký senát),

ve složení K. Lenaerts, předseda, A. Tizzano, místopředseda, R. Silva de Lapuerta, M. Ilešič, L. Bay Larsen, A. Arabadžev, C. Toader a F. Biltgen, předsedové senátů, E. Levits, J.-C. Bonichot, M. Safjan, C. G. Fernlund (zpravodaj) a S. Rodin, soudci,

generální advokát Y. Bot,

vedoucí soudní kanceláře: M. Aleksejev, rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 1. března 2016,

s ohledem na vyjádření předložená:

— za lotyšskou vládu I. Kalniņšem, jako zmocněncem,

— za českou vládu M. Smolkem a J. Vláčilem, jako zmocněnci,

— za německou vládu T. Henzem, J. Möllerem, M. Hellmannem a J. Kemper, jako zmocněnci,

— za Irsko E. Creedon, L. Williams a T. Joycem, jako zmocněnci, ve spolupráci s C. Tolandem, BL, a D. Kellym, advisory counsel,

— za francouzskou vládu G. de Berguesem, D. Colasem a F.-X. Bréchotem, jako zmocněnci,

— za rakouskou vládu G. Eberhardem, jako zmocněncem,

* Jednací jazyk: lotyština.

— za polskou vládu B. Majczynou, jako zmocněncem,

— za vládu Spojeného království V. Kaye, jako zmocněnkyní, ve spolupráci s J. Holmesem, barrister,

— za Evropskou komisi S. Grünheid, E. Kalniņšem a W. Bogensbergerem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 10. května 2016,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 18 prvního pododstavce a čl. 21 odst. 1 SFEU, jakož i článku 19 Listiny základních práv Evropské unie (dále jen „Listina“).

2 Tato žádost byla předložena v souvislosti s žádostí ruských orgánů směřovanou lotyšským orgánům o vydání Alekseje Petruhhina, estonského státního příslušníka, v souvislosti s trestným činem nakládání s omamnými látkami.

Právní rámec

Unijní právo

3 Rámcové rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy (Úř. věst. 2002, L 190, s. 1; Zvl. vyd. 19/06, s. 34), ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009 (Úř. věst. 2009, L 81, s. 24) (dále jen „rámcové rozhodnutí 2002/584“), v čl. 1 odst. 1 a 2 stanoví:

„1. Evropský zatýkací rozkaz je soudní rozhodnutí, které vydal některý členský stát proto, aby jiný členský stát zatkl a předal vyžádanou osobu za účelem trestního stíhání nebo výkonu trestu odnětí svobody nebo ochranného opatření spojené s odnětím osobní svobody.

2. Členské státy vykonají evropský zatýkací rozkaz na základě zásady vzájemného uznávání a v souladu s ustanoveními tohoto rámcového rozhodnutí.“

Lotyšské právo

4 Ústava v čl. 98 třetí větě stanoví:

„Lotyšský občan nemůže být vydán do ciziny s výjimkou případů stanovených v mezinárodních smlouvách ratifikovaných Saeima [(Parlament)], pokud vydáním nedojde k porušení základních lidských práv zaručených Ústavou.“

5 Kapitola 66 trestního řádu je nadepsaná „Vydání osoby do ciziny“. Obsahuje článek 696, který v odst. 1 a 2 stanoví:

„(1) Vydání osoby, která se nachází na území Lotyšské republiky, pro účely jejího trestního stíhání, soudního řízení nebo výkonu rozsudku lze povolit, pokud byla doručena žádost o vzetí do předběžné vazby nebo pokud jiná země požádala o její vydání v souvislosti se skutky kvalifikovanými jako trestný čin lotyšskými právními předpisy a právními předpisy této jiné země.

(2) Osoba může být vydána za účelem trestního stíhání nebo soudního řízení v souvislosti s činy, za jejichž spáchání lze uložit trest odnětí svobody s horní hranicí nejméně jeden rok nebo přísnější trest, pokud mezinárodní smlouva nestanoví jinak.“

6 Článek 697 odst. 2 body 1, 2 a 7 uvedeného řádu zní následovně:

„Vydání osoby se nepovolí, pokud:

1) osoba má lotyšské občanství;

2) žádost o vydání dotčené osoby byla podána s cílem tuto osobu trestně stíhat nebo potrestat z důvodu rasy, náboženského vyznání, státní příslušnosti nebo politického přesvědčení, nebo pokud je možné mít důvodně za to, že práva uvedené osoby by mohla být z těchto důvodů porušena;

[...]

7) existuje možnost, že osoba bude v cizím státě podrobena mučení.“

7 Dohoda ze dne 3. února 1993 mezi Lotyšskou republikou a Ruskou federací o právní pomoci a právních vztazích v oblasti občanského, rodinného a trestního práva v článku 1 stanoví:

„1. Občané jedné smluvní strany požívají na území druhé smluvní strany stejné právní ochrany osobních a majetkových práv jako občané druhé smluvní strany.

2. Občané jedné smluvní strany mají právo se svobodně a bez jakéhokoliv omezení obracet na soudy, státní zastupitelství, notářské úřady [...] a na jiné orgány druhé smluvní strany příslušné v oblasti občanského, rodinného a trestního práva, u nichž mohou vystupovat, podávat žádosti, podávat opravné prostředky a činit procesní úkony za stejných podmínek jako vlastní občané.“

8 Tato dohoda v článku 62 stanoví:

„Vydání se nepovolí, pokud [...] osoba, jejíž vydání je požadováno, je občanem smluvní strany, které byla doručena žádost, nebo pokud má tato osoba v této zemi postavení uprchlíka.“

9 Dohoda ze dne 11. listopadu 1992 mezi Estonskou republikou, Lotyšskou republikou a Litevskou republikou o právní pomoci a právních vztazích v čl. 1 odst. 1 stanoví:

„Občané jedné smluvní strany požívají na území druhé smluvní strany stejné právní ochrany osobních a majetkových práv jako občané druhé smluvní strany.“

Spor v původním řízení a předběžné otázky

10 Na Alexeje Petruhhina, estonského státního příslušníka, bylo podáno oznámení červeného stupně zveřejněné na internetových stránkách Interpolu dne 22. července 2010.

11 Tento státní příslušník byl zadržen dne 30. září 2014 ve městě Bauska (Lotyšsko) a poté byl dne 3. října 2014 vzat do předběžné vazby.

12 Dne 21. října 2014 požádalo nejvyšší státní zastupitelství Ruské federace lotyšské orgány o vydání A. Petruhhina. Tato žádost uváděla, že usnesením ze dne 9. února 2009 bylo zahájeno trestní stíhání A. Petruhhina a že tento měl být vzat do vazby. Měl se dopustit činu nakládání s velkým množstvím omamných látek v organizované skupině ve stadiu pokusu. Podle ruských předpisů je za tento trestný čin stanoven trest odnětí svobody na 8 až 20 let.

13 Latvijas Republikas Ģenerālprokuratūra (státní zastupitelství Lotyšské republiky) vyhovělo žádosti o vydání A. Petruhhina do Ruska.

14 Dne 4. prosince 2014 se nicméně A. Petruhhin domáhal zrušení rozhodnutí o vydání z důvodu, že podle článku 1 dohody o právní pomoci a právních vztazích uzavřené mezi Estonskou republikou, Lotyšskou republikou a Litevskou republikou požívá A. Petruhhin v Lotyšsku stejných práv jako státní příslušník Lotyšské republiky, a proto má lotyšský stát povinnost chránit jej před neoprávněným vydáním.

15 Předkládající soud zdůrazňuje, že ani lotyšské právo, ani žádná mezinárodní dohoda uzavřená Lotyšskou republikou zejména s Ruskou federací či s dalšími pobaltskými zeměmi nestanoví omezení pro vydání estonského státního příslušníka do Ruska. Podle těchto mezinárodních dohod je ochrana před takovým vydáním stanovena pouze pro lotyšské státní příslušníky.

16 Podle předkládajícího soudu je však nedostatečná ochrana občanů Unie před vydáním poté, co se přemístili do jiného členského státu, než jehož jsou státními příslušníky, v rozporu s tím, co tvoří základ evropského občanství, a sice s právem občanů Evropské unie na ochranu, která je rovnocenná s ochranou, které požívají tuzemští státní příslušníci.

17 Za těchto podmínek Augstākā tiesa (Nejvyšší soud, Lotyšsko) dne 26. března 2015 zrušil usnesení o vzetí A. Petruhhina do vazby, přerušil řízení a položil Soudnímu dvoru následující předběžné otázky:

„1) Musí být čl. 18 první pododstavec a čl. 21 odst. 1 SFEU vykládány v tom smyslu, že pro účely použití dohody o vydávání uzavřené mezi členským státem a třetí zemí musí být v případě vydání občana kteréhokoliv členského státu Evropské unie do státu, který není členským státem Evropské unie, zaručena stejná úroveň ochrany, jaká je poskytována občanovi předmětného členského státu?

2) Má za takových okolností soud členského státu, který byl požádán o vydání osoby, uplatnit podmínky pro vydání stanovené státem Evropské unie, jehož je daná osoba státním příslušníkem, nebo státem, v němž má [tato osoba] obvyklé bydliště?

3) V případě, že má dojít k vydání bez zohlednění konkrétní úrovně ochrany stanovené pro občany dožádaného státu, musí tento stát ověřit, zda jsou dodrženy záruky stanovené v článku 19 Listiny, tedy že nikdo nesmí být vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu? Lze takové ověření omezit na konstatování, že stát, který žádá o vydání, je smluvní stranou Úmluvy proti mučení, nebo je třeba zjistit skutečnou situaci s přihlédnutím k posouzení uvedeného státu provedenému Radou Evropy?“

K předběžným otázkám

K přípustnosti předběžných otázek

18 Podle ustálené judikatury je postup zavedený článkem 267 SFEU nástrojem spolupráce mezi Soudním dvorem a vnitrostátními soudy, díky němuž Soudní dvůr poskytuje vnitrostátním soudům výklad unijního práva, jenž je pro ně nezbytný k vyřešení sporů, které tyto soudy mají rozhodnout (viz zejména rozsudek ze dne 6. října 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, bod 23 a citovaná judikatura).

19 V rámci této spolupráce je věcí pouze vnitrostátního soudu, kterému byl spor předložen a jenž musí nést odpovědnost za soudní rozhodnutí, které bude vydáno, aby posoudil s ohledem na konkrétní okolnosti věci jak nezbytnost rozhodnutí o předběžné otázce pro vydání jeho rozsudku, tak relevanci otázek, které klade Soudnímu dvoru. Týkají-li se tedy položené otázky výkladu unijního práva, je Soudní dvůr v zásadě povinen rozhodnout (viz zejména rozsudek ze dne 6. října 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, bod 24 a citovaná judikatura).

20 Z toho vyplývá, že se na otázky týkající se výkladu unijního práva položené vnitrostátním soudem v právním a skutkovém rámci, který tento soud vymezí na vlastní odpovědnost a jehož správnost nepřísluší Soudnímu dvoru ověřovat, vztahuje domněnka relevance. Odmítnutí žádosti podané vnitrostátním soudem je ze strany Soudního dvora možné pouze tehdy, je-li zjevné, že žádaný výklad unijního práva nemá žádný vztah k realitě nebo předmětu sporu v původním řízení, jestliže se jedná o hypotetický problém nebo také jestliže Soudní dvůr nedisponuje skutkovými nebo právními poznatky nezbytnými pro užitečnou odpověď na otázky, které jsou mu položeny (viz zejména rozsudek ze dne 6. října 2015, Capoda Import-Export, C-354/14, EU:C:2015:658, bod 25 a citovaná judikatura).

21 V projednávaném případě lotyšská vláda informovala na jednání Soudní dvůr o tom, že A. Petruhhin po svém propuštění dne 26. března 2015 opustil Lotyšsko proto, aby se přemístil pravděpodobně do Estonska.

22 Tato vláda však doplnila, že postup vydání je stále projednáván lotyšskými soudy. Uvedla, že státní zastupitelství Lotyšské republiky nezrušilo své rozhodnutí, kterým povolilo vydání A. Petruhhina, a že toto rozhodnutí podléhá soudnímu přezkumu Augstākā tiesa (Nejvyšší soud). Tomuto soudu přísluší, aby přijal či odmítl vydání nebo ještě požádal o doplnění informací před tím, než rozhodne.

23 Z těchto skutečností vyplývá, že přestože se A. Petruhhin v současné době nenachází v Lotyšsku, je stále nezbytné, aby předkládající soud rozhodl o legalitě rozhodnutí o vydání, protože toto rozhodnutí, pokud není zrušeno posledně jmenovaným soudem, může být vykonáno kdykoliv, případně po zatčení dotčené osoby na lotyšském území. Nic tedy nenasvědčuje tomu, že položené otázky – jejichž cílem je určit soulad vnitrostátních pravidel, na základě kterých bylo takové rozhodnutí o vydání přijato, s unijním právem – postrádají význam pro rozhodnutí sporu v původním řízení.

24 Za těchto podmínek je třeba mít za to, že položené otázky jsou přípustné.

K první a druhé otázce

25 Podstatou prvních dvou otázek předkládajícího soudu, které je třeba zkoumat společně, je, zda musí být články 18 a 21 SFEU vykládány v tom smyslu, že pro účely použití dohody o vydávání uzavřené mezi členským státem a třetí zemí se státní příslušníci jiného členského státu mohou dovolávat pravidla, které zakazuje vydání vlastních státních příslušníků prvně jmenovaným členským státem.

26 V tomto ohledu je pravda, jak tvrdí většina členských států, které předložily vyjádření k Soudnímu dvoru, že v případě neexistence mezinárodní úmluvy mezi Unií a dotyčnou třetí zemí spadají pravidla v oblasti vydávání do pravomoci členských států.

27 To nebrání tomu, aby v situacích, na které se uplatní unijní právo, musela dotyčná vnitrostátní pravidla toto právo respektovat (viz rozsudek ze dne 2. března 2010, Rottmann, C-135/08, EU:C:2010:104, bod 41 a citovaná judikatura).

28 Cílem těchto prvních dvou otázek předkládajícího soudu právě je, zda taková vnitrostátní pravidla o vydávání, jako jsou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, jsou slučitelná s články 18 a 21 SFEU.

29 Článek 18 SFEU tím, že zakazuje „jakoukoli diskriminaci na základě státní příslušnosti“, vyžaduje v členských státech rovné zacházení mezi osobami nacházejícími se v situaci spadající do oblasti působnosti Smluv (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. února 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, bod 10).

30 V projednávaném případě sice platí, jak bylo zdůrazněno v bodě 26 tohoto rozsudku, že v případě neexistence mezinárodní úmluvy mezi Unií a dotčenou třetí zemí spadají pravidla pro vydávání do pravomoci členských států, avšak je třeba připomenout, že pro posouzení oblasti působnosti Smluv ve smyslu článku 18 SFEU je třeba vzít v úvahu tento článek ve spojení s ustanoveními Smlouvy o FEU týkajícími se občanství Unie. Situace spadající do této oblasti působnosti proto zahrnují zejména situace týkající se výkonu svobody pohybu a pobytu na území členských států přiznané článkem 21 SFEU (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 15. března 2005, Bidar, C-209/03, EU:C:2005:169, body 31 až 33 a citovaná judikatura).

31 Ve věci v původním řízení A. Petruhhin, estonský státní příslušník, využil jako občan Unie svého práva volného pohybu v Unii tím, že se přemístil do Lotyšska, takže situace dotčená ve věci v původním řízení spadá do oblasti působnosti Smluv ve smyslu článku 18 SFEU, který zahrnuje zásadu zákazu diskriminace na základě státní příslušnosti (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 2. února 1989, Cowan, 186/87, EU:C:1989:47, body 17 až 19).

32 Taková vnitrostátní pravidla pro vydávání, jako jsou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, přitom zavádějí rozdílné zacházení v závislosti na tom, zda je dotyčná osoba tuzemským státním příslušníkem nebo příslušníkem jiného členského státu, jelikož mají za následek neudělení ochrany před vydáním, které požívají tuzemští státní příslušníci, státním příslušníkům jiných členských států, jako je A. Petruhhin. Tím mohou taková pravidla ovlivnit svobodu pohybu státních příslušníků jiných členských států v rámci Unie.

33 Z toho vyplývá, že v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, vede nerovné zacházení spočívající v umožnění vydání občana Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, jako je A. Petruhhin, k omezení svobody pohybu ve smyslu článku 21 SFEU.

34 Takové omezení svobody pohybu osob může být odůvodněno pouze tehdy, když se zakládá na objektivních hlediscích a je přiměřené cíli legitimně sledovanému vnitrostátním právem (viz zejména rozsudek ze dne 12. května 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, bod 83 a citovaná judikatura).

35 Několik vlád, které předložily vyjádření Soudnímu dvoru, k odůvodnění uvádí, že opatření stanovující vydání bylo přijato v rámci mezinárodní spolupráce v trestních věcech v souladu s úmluvou o vydávání a má za cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti.

36 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle čl. 3 odst. 2 SEU Unie poskytuje svým občanům prostor svobody, bezpečnosti a práva bez vnitřních hranic, ve kterém je zaručen volný pohyb osob ve spojení s vhodnými opatřeními týkajícími se ochrany vnějších hranic, jakož i předcházení a potírání zločinnosti.

37 Cíl zabránit nebezpečí beztrestnosti osob, které spáchaly trestný čin, zapadá do tohoto kontextu (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. května 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, body 63 a 65), a jak uvedl generální advokát v bodě 55 svého stanoviska, musí na něj být nahlíženo tak, že má legitimní charakter v unijním právu.

38 Nicméně taková opatření omezující základní svobodu, jako je opatření stanovené v článku 21 SFEU, mohou být odůvodněna objektivními důvody pouze tehdy, pokud jsou nezbytná pro ochranu zájmů, které mají zaručit, a pouze v rozsahu, v němž těchto cílů nemůže být dosaženo méně omezujícími opatřeními (viz rozsudek ze dne 12. května 2011, Runevič-Vardyn a Wardyn, C-391/09, EU:C:2011:291, bod 88 a citovaná judikatura).

39 Jak uvedl generální advokát v bodě 56 svého stanoviska, vydání je postupem, který směřuje k boji proti beztrestnosti osoby, která se nachází na území jiného státu než státu, na jehož území trestný čin údajně spáchala. Jak totiž uvedlo několik vlád ve svých vyjádřeních, která předložily Soudnímu dvoru, vzhledem k zásadě *aut dedere, aut judicare* (vydat nebo stíhat) je sice nevydání tuzemských státních příslušníků obecně vyrovnáno možností dožádaného členského státu stíhat vlastní příslušníky za závažné trestné činy spáchané mimo jeho území, avšak tento členský stát je zpravidla nepříslušný k rozhodnutí o takových činech, když ani pachatel, ani domnělá oběť trestného činu nemá státní příslušnost uvedeného členského státu. Vydání rovněž umožňuje zabránit tomu, aby trestné činy spáchané na území státu osobami, které z něj uprchnou, zůstaly nepotrestány.

40 V této souvislosti se jeví taková vnitrostátními pravidla, jako jsou pravidla dotčená ve věci v původním řízení, která umožňují vyhovět žádosti o vydání za účelem stíhání a rozhodnutí v třetí zemi, ve které měl být spáchán trestný čin, jako vhodná pro dosažení sledovaného cíle.

41 Je ovšem třeba ověřit, zda neexistuje alternativní opatření méně ohrožující výkon práv udělených článkem 21 SFEU, které by umožňovalo stejně účinného dosažení cíle, jenž spočívá v zabránění riziku beztrestnosti osoby, která se dopustila trestného činu.

42 V tomto ohledu je třeba připomenout, že podle zásady loajální spolupráce zakotvené v čl. 4 odst. 3 prvním pododstavci SEU se Unie a členské státy navzájem respektují a pomáhají si při plnění úkolů vyplývajících ze Smluv.

43 Unijní normotvůrce přijal v kontextu trestního práva mimo jiné rámcové rozhodnutí 2002/584, jehož cílem je usnadnění justiční spolupráce zavedením evropského zatýkacího rozkazu. Evropský zatýkací rozkaz je prvním konkrétním opatřením v oblasti trestního práva k provedení zásady vzájemného uznávání, na kterou Evropská rada poukázala jako na „úhelný kámen“ justiční spolupráce (rozsudek ze dne 1. prosince 2008, Leymann a Pustovarov, C-388/08 PPU, EU:C:2008:669, bod 49). K mechanismu soudní spolupráce, který představuje evropský zatýkací rozkaz, se připojuje řada vzájemných nástrojů, jež mají usnadnit takovou spolupráci (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 27. května 2014, Spasic, C-129/14 PPU, EU:C:2014:586, body 65 až 68).

44 Dále ve vztazích s okolním světem Unie zastává a podporuje své hodnoty a zájmy a přispívá k ochraně svých občanů v souladu s čl. 3 odst. 5 SEU.

45 Tato ochrana je budována postupně prostřednictvím nástrojů spolupráce, jako jsou dohody o vydávání uzavírané mezi Unií a třetími zeměmi.

46 V současnosti ovšem žádná taková úmluva mezi Unií a třetí zemí dotčenou ve věci v původním řízení neexistuje.

47 Při neexistenci pravidel unijního práva upravujících vydávání mezi členskými státy a třetí zemí je třeba použít všechny mechanismy spolupráce a vzájemné pomoci z trestní oblasti podle unijního práva, aby byli státní příslušníci Unie ochráněni před opatřeními, která by je mohla zbavit práv volného pohybu a pobytu, která jsou stanovena v článku 21 SFEU, při současném boji proti beztrestnosti za trestné činy.

48 V případě, o jaký se jedná v původním řízení, je prvořadá výměna informací s členským státem, jehož je dotyčná osoba státním příslušníkem, s cílem poskytnout orgánům tohoto členského státu, pokud jsou příslušné podle vnitrostátních právních předpisů ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo státní území, možnost vydat evropský zatýkací rozkaz za účelem stíhání. Článek 1 odst. 1 a 2 rámcového rozhodnutí 2002/584 totiž v takovém případě nevylučuje možnost členského státu, jehož je údajný pachatel trestného činu státním příslušníkem, vydat evropský zatýkací rozkaz za účelem předání této osoby pro účely stíhání.

49 Spoluprací tímto způsobem s členským státem, jehož je dotčená osoba státním příslušníkem, a upřednostnění případného zatýkacího rozkazu před žádostí o vydání, jedná hostitelský členský stát způsobem méně poškozujícím výkon práva volného pohybu a přitom v co největší možné míře zabraňuje riziku, že stíhané protiprávní jednání zůstane nepotrestáno.

50 Proto je potřeba odpovědět na první dvě otázky tak, že články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, do něhož se přemístil občan Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, obdrží žádost o vydání od třetí země, se kterou prvně uvedený členský stát uzavřel dohodu o vydávání, je povinen informovat členský stát, jehož je uvedený občan státním příslušníkem, a případně mu na jeho žádost předat tohoto občana v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí 2002/584, pokud je tento členský stát podle svých vnitrostátních právních předpisů příslušný ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo jeho území.

Ke třetí otázce

51 Podstatou třetí otázky předkládajícího soudu je, zda musí dožádaný členský stát v případě, kdy zamýšlí vydat státního příslušníka jiného členského státu na žádost třetí země, ověřit, zda vydání nemá nepříznivý dopad na práva uvedená v článku 19 Listiny a případně která kritéria musí být vzata v úvahu pro účely takového ověření.

52 Jak vyplývá z odpovědi na první dvě otázky, rozhodnutí členského státu vydat občana Unie v takové situaci, jako je situace dotčená ve věci v původním řízení, spadá do působnosti článků 18 a 21 SFEU, a tedy unijního práva ve smyslu čl. 51 odst. 1 Listiny (v tomto smyslu viz obdobně rozsudek ze dne 26. února 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, body 25 až 27).

53 Z toho vyplývá, že ustanovení Listiny, a zejména jejího článku 19 jsou na takové rozhodnutí použitelná.

54 Podle zmíněného článku 19 nesmí být nikdo vystěhován, vyhoštěn ani vydán do státu, v němž mu hrozí vážné nebezpečí, že by mohl být vystaven trestu smrti, mučení nebo jinému nelidskému či ponižujícímu zacházení anebo trestu.

55 Při posuzování, zda bylo toto ustanovení porušeno, se předkládající soud zejména táže, zda se členský stát může omezit na konstatování, že dožadující stát je stranou Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod podepsané dne 4. listopadu 1950 v Římě, která zakazuje mučení, nebo zda je třeba zjistit skutečnou situaci, která panuje v dožadujícím státu s přihlédnutím k hodnocení uvedeného státu provedenému Radou Evropy.

56 V tomto ohledu je třeba odkázat na článek 4 Listiny, který zakazuje nelidské či ponižující zacházení anebo trest, a připomenout, že tento zákaz má absolutní povahu, neboť je těsně spjat s respektováním lidské důstojnosti podle článku 1 Listiny (viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 85).

57 Existence prohlášení a přijetí mezinárodních smluv v zásadě zajišťujících dodržování základních práv není sama o sobě dostačující pro zajištění adekvátní ochrany před nebezpečím špatného zacházení, pokud spolehlivé zdroje uvádějí, že praxe orgánů – nebo postupy jimi tolerované – je zjevně v rozporu se zásadami Evropské úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (rozsudek Evropského soudu pro lidská práva ze dne 28. února 2008, Saadi v. Itálie, CE:ECHR:2008:0228JUD003720106, § 147).

58 Z toho vyplývá, že disponuje-li příslušný orgán dožádaného členského státu poznatky, které svědčí o skutečném nebezpečí nelidského či ponižujícího zacházení s osobami v dožadující třetí zemi, je povinen existenci tohoto nebezpečí posoudit při rozhodování o vydání osoby do této země (v tomto smyslu, pokud jde o článek 4 Listiny, viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 88).

59 Za tímto účelem musí příslušný orgán dožádaného členského státu vycházet z objektivních, spolehlivých, přesných a řádně aktualizovaných údajů. Tyto údaje mohou vyplývat zejména z mezinárodních soudních rozhodnutí, jako jsou rozsudky Evropského soudu pro lidská práva, ze soudních rozhodnutí dožadující třetí země, a z rozhodnutí, zpráv a dalších dokumentů vydaných orgány Rady Evropy nebo v rámci systému Organizace spojených národů (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 5. dubna 2016, Aranyosi a Căldăraru, C-404/15 a C-659/15 PPU, EU:C:2016:198, bod 89).

60 Na třetí otázku je proto třeba odpovědět tak, že v případě, že členský stát obdrží od třetí země žádost o vydání státního příslušníka jiného členského státu, musí prvně uvedený členský stát ověřit, že vydání nebude mít nepříznivý dopad na práva uvedená v článku 19 Listiny.

K nákladům řízení

61 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení ve vztahu ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (velký senát) rozhodl takto:

1) Články 18 a 21 SFEU musí být vykládány v tom smyslu, že pokud členský stát, do něhož se přemístil občan Unie, který je státním příslušníkem jiného členského státu, obdrží žádost o vydání od třetí země, se kterou prvně uvedený členský stát uzavřel dohodu o vydávání, je povinen informovat členský stát, jehož je uvedený občan státním příslušníkem, a případně mu na jeho žádost předat tohoto občana v souladu s ustanoveními rámcového rozhodnutí Rady 2002/584/SVV ze dne 13. června 2002 o evropském zatýkacím rozkazu a postupech předávání mezi členskými státy, ve znění rámcového rozhodnutí Rady 2009/299/SVV ze dne 26. února 2009, pokud je tento členský stát podle svých vnitrostátních právních předpisů příslušný ke stíhání této osoby za činy spáchané mimo jeho státní území.

2) V případě, že členský stát obdrží od třetí země žádost o vydání státního příslušníka jiného členského státu, musí prvně uvedený členský stát ověřit, že vydání nebude mít nepříznivý dopad na práva uvedená v článku 19 Listiny základních práv Evropské unie.

Podpisy.